



**You have downloaded a document from  
RE-BUS  
repository of the University of Silesia in Katowice**

**Title:** Wstęp

**Author:** Danuta Gabryś-Barker, Ryszard Kalamarz

**Citation style:** Gabryś-Barker Danuta, Kalamarz Ryszard. (2016). Wstęp.  
W: D. Gabryś-Barker, R. Kalamarz (red.), "Ocenianie i pomiar biegłości  
językowej : wybrane aspekty teoretyczne i praktyczne" (S. 7-10). Katowice  
: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego



Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja  
ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach  
niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci  
(nie tworzenia utworów zależnych).



UNIwersYTET ŚLĄSKI  
W KATOWICACH



Biblioteka  
Uniwersytetu Śląskiego



Ministerstwo Nauki  
i Szkolnictwa Wyższego

## Wstęp

Oddajemy do rąk Czytelnika niniejszy tom z nadzieją, iż zwróci on uwagę na różne aspekty oceniania ucznia i jego biegłości językowej w procesie glottodydaktycznym oraz na problemy, z jakimi borykają się nauczyciele języków obcych na różnych etapach nauczania. Tom zawiera teksty autorów będących badaczami procesów uczenia się i nauczania na poziomie akademickim, jak również tych, którzy są bardziej zorientowani na praktyczne rozważania dotyczące ewaluacji biegłości językowej w kontekście kształcenia językowego na lektoratach bądź w szkole. Monografia ta obejmuje dwa główne zakresy tematyczne, poprzedza je artykuł wprowadzający, autorstwa znanego badacza i praktyka procesów glottodydaktycznych, a szczególnie zagadnień dotyczących ewaluacji i pomiaru biegłości językowej profesor Hanny Komorowskiej pt. *Zmienne losy innowacji edukacyjnych na przykładzie CEFR*. Jako redaktorzy tomu uznaliśmy, iż stanowić on może dobry wstęp do kolejnych artykułów, gdyż ukazuje rozwój pomiaru i oceniania umiejętności językowych. Jest on analizą powstania i funkcjonowania innowacji edukacyjnej w zakresie pomiaru biegłości językowej, jaką swego czasu był dokument *The Common European Framework of Reference for Languages – CEFR (Europejski System Opisu Kształcenia Językowego – ESOKJ)*. Wielu z autorów w tym tomie odnosi się do tego dokumentu w swoich analizach.

Artykuły zebrane w części pierwszej opracowania obejmują tematykę i zagadnienia różnych form ewaluacji i roli, jaką ona odgrywa, jak również ukazują proces walidacji narzędzi pomiaru językowego, jakimi są testy językowe. Tę część rozpoczyna artykuł Marii Stec pt. *Ilustracja jako narzędzie w materiałach testujących znajomość języka angielskiego u dzieci*, przedstawiający wstępny projekt badawczy, którego celem jest krytyczny opis wybranego materiału ilustracyjnego stosowanego w testowaniu językowym dzieci. Autorka charakteryzuje typy ilustracji oraz omawia funkcje, które pełnią. Kolejny tekst w części

pierwszej, autorstwa Agnieszki Gadomskiej, pt. *Using Interactive Whiteboard Technology for Providing Formative Assessment During Academic Writing Classes* (Stosowanie tablicy interaktywnej w procesie oceniania umiejętności pisania akademickiego) ukazuje, jak ogromną rolę może odegrać postęp technologiczny w procesie oceniania ucznia. Autorka szczegółowo opisuje zastosowanie tablicy interaktywnej i materiałów autorskich, jakie stosuje w procesie ewaluacji studentów, a więc na poziomie akademickim. Aleksandra Serwotka z kolei w tekście zatytułowanym *Le rôle de l'évaluation formative dans la creation du materiel didactique en fonction de besoins spécifiques des apprenants: exemple de l'enseignement/apprentissage du Français – langue troisième* (Rola oceniania kształtującego w tworzeniu materiałów dydaktycznych dostosowanych do potrzeb uczniów na przykładzie nauczania/uczenia się języka francuskiego jako trzeciego) również ukazuje możliwości, jakie daje technologia w konstruowaniu materiałów dydaktycznych *online* w odniesieniu do nauczania i oceny formatywnej studenta uczącego się języka francuskiego jako trzeciego. Autorka wykorzystuje swoje badania z zakresu transferu językowego do tworzenia materiałów dydaktycznych. Kolejny artykuł w języku francuskim przedstawiony przez Beatę Gałąn pt. *L'évaluation en langues étrangères via la plateforme d'apprentissage Moodle: questions pratiques* (Ewaluacja w nauczaniu języków obcych *via* platforma nauczania na odległość Moodle: kwestie praktyczne) ukazuje praktyczne możliwości, jakie daje stosowanie platformy Moodle w nauczaniu hybrydowym w zakresie pomiaru biegłości ucznia. Marta Kotarba w artykule *Ocenianie kształtujące na zajęciach z języka obcego we wczesnej edukacji* wprowadza pojęcie oceniania kształtującego, definiując termin, jednocześnie omawia techniki oceniania wykorzystywane w tym podejściu. Część teoretyczną uzupełniają przykłady praktyczne w kontekście nauczania początkowego. Bardzo ciekawym tekstem jest artykuł Agnieszki Kruszyńskiej *Ocenianie kształtujące na lekcjach języka hiszpańskiego w polskim gimnazjum* również ukazujący praktykę oceniania ucznia w innym kontekście edukacyjnym niż uniwersytecki, w szkole gimnazjalnej. Autorka przedstawia koncepcje oceniania kształtującego, będącego doskonałym przykładem interakcyjnego procesu ewaluacji, w którym uczestniczą zarówno nauczyciel, jak i uczniowie. Takie podejście wydaje się szczególnie interesującym w tej grupie wiekowej, stanowić bowiem może element motywacyjny dla ucznia nastoletniego. Monika Horyśniak w artykule pt. *Ewaluacja a czynniki wpływające na stopień przygotowania się uczniów do różnych form weryfikacji kompetencji językowych* przedstawia nieco szersze podejście do procesu ewaluacji, wykraczające poza jego rolę jako narzędzia mierzenia i kontroli postępów uczniów. Głównym celem artykułu jest ukazanie czynników wpływających na stopień przygotowania się ucznia do procesu bycia ocenianym. Kolejny tekst to artykuł Barbary Sawickiej *Language Test Validation: Selected Procedures Illustrated with ACERT Examples* (Walidacja testu językowego: wybrane procedury i przykłady egza-

minu ACERT), napisany na podstawie doświadczeń własnych lektora z zakresu pomiaru biegłości językowej studentów politechniki. Artykuł Wojciecha Malca *Selected Statistical Procedures for Evaluating the Usefulness of Classroom Tests* (Wybrane procedury statystyczne służące do oceny użyteczności testów klasowych), kończący część pierwszą tomu, stanowi szczegółowe omówienie metody statystycznej oceny testu pod względem poprawności konstrukcji oceniającej ich rzetelność i trafność.

Część druga tomu poświęcona jest problemom, na jakie w konkretnych przypadkach napotykają nauczyciele i lektorzy, oraz przedstawia próby ich rozwiązania poprzez stosowanie innowacyjnych form ewaluacji ucznia. Tę część opracowania rozpoczyna artykuł Agnieszki M. Sendur pt. *Realizacja wymagań dotyczących kształcenia językowego na wyższych uczelniach na podstawie analizy wybranych przykładów*, który ukazuje nowe regulacje prawne i wymogi dotyczące pomiaru poziomu biegłości studentów kończących lektoraty, jest próbą odpowiedzi na pytanie, w jakim stopniu uczelnie są w stanie owym wymaganiom sprostać. W dalszej części publikacji Czytelnik odnajdzie dwa teksty poświęcone ewaluacji w procesie nauczania języka łacińskiego. Aleksandra Golik-Prus i Marzena Tofilska w tekście *Szanse aplikacji metod ewaluacji w nauczaniu łaciny na poziomie dwusemestralnego lektoratu* ukazują trudności, na jakie napotyka glottodydaktyk w związku z faktem, iż język łaciński nie jest językiem nowożytnym i trudno byłoby stosować metody ewaluacji wykorzystywane w przypadku języków nowożytnych. Autorki ukazują również konieczność pewnych uproszczeń w nauczaniu tego języka na zajęciach lektoratowych, a narzucone ograniczenia powodują, iż jedyną metodą ewaluacji jest ta tradycyjna, gramatyczno-tłumaczeniowa. Drugi z kolei tekst poświęcony ocenie w nauczaniu języka łacińskiego to artykuł Katarzyny Głogowskiej, zatytułowany *Nauczanie i sprawdzanie poziomu biegłości językowej dla języka łacińskiego jako obcego według wytycznych ESOKJ*, w którym autorka prezentuje eksperyment innowacyjny, którego celem jest sprawdzenie, poprzez zastosowanie autorskich materiałów i zadań, czy możliwe jest nauczanie i doprowadzenie uczącego się do określonego przez Europejski System Opisu Kształcenia Językowego poziomu A1 w zakresie czterech podstawowych sprawności językowych w tak odmiennym od języków nowożytnych kontekście językowym, w języku łacińskim. Kolejny tekst, autorstwa Aleksandry Szymańskiej-Tworek pt. *Language-Testing Ideology from an ELF Perspective – Scheme of a Study* (Ocenianie z perspektywy ELF – schemat badania), poświęcony jest problemowi ewaluacji biegłości językowej w przypadku mniej tradycyjnego modelu języka, jakim jest ELF (English as a *Lingua Franca*). Problem ten zaprezentowany jest z perspektywy badacza i nauczyciela. Autorka przedstawia dodatkowo schemat badania, który obejmie również studentów. Jednym z coraz częstszych problemów, na jakie napotykają nauczyciele glottodydaktycy, jest uczeń dyslektyczny. Anna Rokicka tej tematyce poświęca swój tekst

*Ocenianie uczniów z dysleksją w kontekście nauki języków obcych*, ukazując duży stopień bezradności nauczyciela w tym zakresie, podkreśla konieczność podejścia indywidualnego do ucznia dyslektycznego w procesie nauczania i oceny jego biegłości językowej. Dwa ostatnie artykuły w tomie poświęcone są zjawisku facylitacji w procesie nauczania i oceniania językowych osiągnięć ucznia, określanego jako *coaching*. Bożena Czekańska-Mirek w swoim artykule zatytułowanym *Elementy coachingu jako narzędzie procesu nauczania i oceniania w dydaktyce języka obcego* uzasadnia zastosowanie tego podejścia we współczesnej i innowacyjnej dydaktyce języków obcych, uznając, iż najistotniejsze jest podejście indywidualne zarówno w nauczaniu, jak i ewaluacji ucznia. To wymusza inne role nie tylko nauczyciela ale i ucznia, określane przez autorkę jako *coach* (nauczyciel) i *coachee* (ucznia). B. Czekańska-Mirek ukazuje dobrą praktykę coachingu na zajęciach lektoratowych z języka obcego. Z kolei Krystyna Breszka-Jędrzejewska w tekście pt. „*Dobra robota!*”, czyli o informacji zwrotnej i elementach coachingu w pracy z dorosłym uczniem na zajęciach językowych jest potwierdzeniem też poprzedniego tekstu. Autorka podkreśla, jak istotna jest rola prawidłowej informacji zwrotnej w procesie glottodydaktycznym, a za takie autorka uznaje informacje konstruowane za pomocą specjalnych technik coachingowych.

Mamy nadzieję, że Czytelnik niniejszego opracowania nie tylko znajdzie tu interesujący materiał teoretyczny i praktyczny, ale i w pewnym stopniu odnajdzie odpowiedzi na swoje dylematy i bolączki dotyczące procesu oceny i pomiaru biegłości językowej ucznia/studenta. Być może Czytelnik odnajdzie też i zaadaptuje rozwiązania proponowane przez autorów niniejszego tomu do swojego własnego kontekstu nauczania i ewaluacji biegłości językowej swoich uczniów i studentów.

Danuta Gabryś-Barker  
i Ryszard Kalamarz